

De klimaatcrisis mist alles wat oorlog zo onweerstaanbaar maakt

Toen Twan Huys de minister van Defensie (Yesilgöz) vroeg naar de stortvloed aan drones, raketten en bommen over het Midden-Oosten - 'Hoe gevaarlijk is de situatie volgens u?' - sprak zij ernstig de woorden: **'Het is heel reëel wat er gebeurt. Het is allemaal zeer wezenlijk.'**

Met haar neus in de boter. Tastbaar haast, het gevaar, en waar is het dan als politicus beter toeven

dan dicht bij de rode knop. Haar evenknie Pete Hegseth verwezenlijkte eigen waanvoorstellingen; zijn kruistochtfantasie heeft zich aan de realiteit opgedrongen.

En omdat ons lot innig met de grillen van Amerikaanse leiders is verknoopt, stuurde Nederland de Evertsen naar de Middellandse Zee. De druk werd opgevoerd. Premier Jetten tekende voor de bereidheid te helpen de Straat van Hormuz te beveiligen. Instapmomentje tot Amerika's olieoorlogen.

Zo is onze mentale staat van paraatheid weer opperbest. Angst en onzekerheid, noodpakketten, astronomische defensiebudgetten, en wat het innerlijk alarm voluit laat loeien: hoge prijzen aan de pomp. Want vrijheid is de vrijheid om de auto te pakken.

Wil gevaar nog reëel en wezenlijk zijn, moeten er dingen ontploffen, oprukken of escaleren. De dopaminepomp in ons brein moet aan. Anders werkt dreiging niet. Maar deze nieuwe oorlog laat eens te meer ook zien dat echte veiligheid niet uit een Patriot-luchtafweerinstantie komt.

Veiligheid is in de eerste plaats een kwestie van soevereiniteit, van onafhankelijkheid. En in de Patriot vallen militaire verdediging en (een gebrek aan) soevereiniteit mooi samen: om de luchtafweer te kopen, is toestemming van de Amerikaanse minister van Oorlog nodig.

Die soevereiniteit behelst meer dan Europese jachtvliegers en luchtafweer. Wie zijn energie uit zon en wind haalt, blijft buiten oorlogen om de doorvoer van olie. Hoeft geen deals te sluiten met dictators als

Poetin, geen bevelen te slikken van 'bondgenoten' die per tweet de oorlogsstrategie wijzigen. Energie is geopolitiek. Bovendien bestrijdt energiesoevereiniteit de grootste dreiging waar ons innerlijk alarm nauwelijks nog op aanslaat: het steeds sneller opwarmen van de aarde.

De afgelopen elf jaar waren de warmste ooit, blijkt uit een gisteren gepubliceerd VN-rapport; nog nooit was het klimaat zo uit balans. Geen breaking news, geen topeverleg, geen Navo-SG aan de lijn. De dopaminekraan blijft dicht. De klimaatcrisis mist alles wat oorlog zo onweerstaanbaar maakt: geen inslaande raketten, geen duidelijke vijand, geen begin, geen eind, geen overwinning.

Militaire defensie krijgt jaarlijks tientallen miljarden extra.

Veiligheidsbeleid om de aarde leefbaar te houden is er steeds minder. Niet alleen de overheid verzaakt, ook grote bedrijven doen te weinig. Milieudefensie onderzocht 28 grote Nederlandse bedrijven voor zijn Klimaatcrisisindex. Geen enkel bedrijf scoorde groen met beleid in lijn met de Parijsdoelen. Als reactie op chaos en instabiliteit investeren we massaal in wapens, maar nauwelijks in het opheffen van oorzaken.

Dat komt ook doordat woorden als zeespiegel en biodiversiteit de dopamineschakelaar niet bereiken. Klimaatverandering schreeuwt om een nieuw verhaal: dat van veiligheid, dreiging en oorlog. Herneem de termen die prefab uit de defensie-minister rolden. Herlaad ze. En als kanonnen bulderen ze van betekenis.

De klimaatcrisis is *reëel* in de meest letterlijke zin: als levensgevaarlijke toestand waarin we al leven. Ze is *wezenlijk* omdat ze de voorwaarden aantast waaronder leven mogelijk is: een planeet met een leefbaar klimaat. Dan is meteen duidelijk dat een overdracht van miljarden defensie-euro's naar vergroening van Europa's energievoorziening in één klap twee soorten veiligheid bereikt. Als met rijen Patriots, als moderne patriotten, zo verdedigen we met groene soevereiniteit onze veiligheid.

Wie zijn energie uit zon en wind haalt, blijft buiten oorlogen om de doorvoer van olie. Hoeft geen deals te sluiten met dictators als Poetin, geen bevelen te slikken van 'bondgenoten' die per tweet de oorlogsstrategie wijzigen. Energie is geopolitiek. Bovendien bestrijdt energiesoevereiniteit de grootste dreiging waar ons innerlijk alarm nauwelijks nog op aanslaat: het steeds sneller opwarmen van de aarde.